

VSEBINA

PRVI DEL: UVOD V EKONOMIKO IN EKONOMSKO POLITIKO

1. Ekonomske znanosti	19
1.1. Ekonomika in ekonomska politika kot teorija in kot praksa . . .	19
1.2. Metode preučevanja ekonomike in ekonomske politike . . .	23
1.3. Glavna načela dveh različnih metod mišljenja	26
1.4. Nekaj pojmov o ekonometriki	30
1.5. Ekonomski zakoni in ekonomska dejavnost	37
1.6. Ekonomske vede omogočajo racionalno ekonomsko politiko . .	42
2. Oblikovanje družbenoekonomskih ciljev	53
2.1. Neogibne pojavne oblike nekaterih protislovij v družbenem obstajanju	53
2.2. Glavne vrednote so najpomembnejši družbenoekonomski cilji	57
2.3. Položaj, možnosti in naloge nosilcev ekonomske politike . . .	64
3. Preučevanje gospodarske situacije in oblikovanje predlogov za ekonomskopolitično ukrepanje	77
3.1. Konkretni družbenoekonomski cilji in gospodarska diagnoza	77
3.2. Pozitivne in normativne projekcije so osnova za predlaganje gospodarskopoličnega ukrepa	82
3.3. Ugotavljanje alternativnih možnosti gospodarskopoličnega ukrepanja	89
4. Osnove analize razvoja gospodarstva	98
4.1. Izračunavanje elastičnosti povpraševanja	98
4.2. Investicijski učinek in kapitalni koeficient	105
4.3. Učinek multiplikatorja, akceleratorja in oscilatorja v analizi razvoja gospodarstva	111
4.4. Glavne značilnosti metode analize strukture in razvoja go- spodarstva za potrebe načrtovanja (poenostavljen praktični primer)	114
4.4.1. Analiza razmerij med skladi in proizvodnjo	118
4.4.2. Analiza razmerij med elementi strukture proizvodnje . .	121
4.4.3. Analiza razmerij med razdelitvijo, menjavo in porabo . .	124
4.4.4. Analiza stopnje in dinamike razvoja gospodarstva . . .	127
4.4.5. Analiza dinamike sprememb razmerij med elementi strukture gospodarstva v posameznih fazah reproduk- cije	131
4.4.6. Analiza celotnega procesa reprodukcije	135

4.5. Ustrezna statistično-dokumentacijska podlaga za analizo razvoja gospodarstva	137
4.5.1. Medsektorske ali input-output tablice	138
4.5.2. Sistem primerljive in poenotene družbene evidence	143
4.5.3. Plačilna in zunanjetrgovinska bilanca	146
4.5.4. Poskusi gospodarske diagnoze in prognoze	150
5. Glavne značilnosti najčeste uporabljene metode načrtovanja razvoja gospodarstva pri nas	154

DRUGI DEL: ZAČETNE OKOLIŠČINE IN TEMELJNI VIRI RAZVOJA JUGOSLOVANSKEGA GOSPODARSTVA

1. Pregled predvojnega gospodarstva Jugoslavije	163
1.1. Neizkoriščeni viri in nizka raven razvitosti gospodarstva	163
1.2. Oblikovanje kapitala	167
1.3. Neenakomeren razvoj gospodarstva	170
1.4. Dozorevanje splošne krize	172
2. Družbeno bogastvo in prebivalstvo kot temelj za razvoj gospodarstva	175
2.1. Naravno bogastvo in naravni viri	175
2.1.1. Pojem in pomen naravnega bogastva	175
2.1.2. Glavne ekonomske značilnosti pomembnejših delov naravnega bogastva	178
2.2. Proizvedeno bogastvo	191
2.2.1. Pojem in pomen proizvedenega bogastva	191
2.2.2. Spremembe obsega in strukture proizvedenega bogastva Jugoslavije	199
2.3. Prebivalstvo kot dinamični dejavnik v gospodarstvu	203
2.3.1. Pomen prebivalstva za razvoj gospodarstva neke dežele	203
2.3.2. Struktura prebivalstva Jugoslavije	210

TRETJI DEL: ZNAČILNOSTI POVOJNEGA RAZVOJA GOSPODARSTVA JUGOSLAVIJE

1. Glavni problemi začetka graditve gospodarskega sistema po vojni	217
2. Pomembnejše značilnosti povojne ekonomske politike	227
2.1. Prva razvojna stopnja	228
2.2. Druga razvojna stopnja	232
2.3. Tretja razvojna stopnja	233
2.4. Četrta razvojna stopnja	236
2.4.1. Značilnosti koncepcije družbenoekonomske reforme leta 1965	236
2.4.2. Značilnosti srednjeročnega plana razvoja 1966—1970	242
2.4.3. Pomembnejši dosežki in problemi ob izteku planskega obdobja 1966—1970	245
2.5. Peta razvojna stopnja	249
2.5.1. Renesansa družbenogospodarske reforme	249

2.5.2. Značilnosti družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1971—1975	251
3. Nekaj značilnosti gibanja narodnega dohodka Jugoslavije po vojni	255
3.1. Pregled osnovnih pojmov	255
3.2. Nekaj značilnosti in tendenc v gibanju narodnega dohodka Jugoslavije	260
4. Problem stabilnega razvoja gospodarstva	268
4.1. Različne teorije o stabilnem razvoju gospodarstva	268
4.2. Teorije o vlogi države v gospodarstvu	273
4.3. Pregled nekaterih misli o socialističnem gospodarstvu	276
4.3.1. Razvoj misli o socialističnem gospodarstvu in o vlogi blagovne proizvodnje v njem do dvajsetega stoletja	276
4.3.2. Pomen blagovne proizvodnje v sovjetski teoriji in praksi	278
4.3.3. Pomen blagovne proizvodnje v kitajski teoriji in praksi	280
4.3.4. Pomen in problemi blagovne proizvodnje v jugoslovanski teoriji in praksi	281
4.3.5. Vprašanje blagovne proizvodnje v komunizmu	286
5. Nekaj značilnosti projekcije dolgoročnega razvoja SR Slovenije	288
ČETRTE DEL: SPLOŠNE RAZMERE GOSPODARJENJA V JUGOSLAVIJI	
1. Glavne značilnosti družbenopolitičnega sistema	299
1.1. Značilnosti dosedanjega ustavnega razvoja	299
1.2. Osnovna načela družbenopolitičnega sistema	305
1.3. Glavne značilnosti družbenoekonomskih odnosov	309
2. Razvoj teorije in prakse samoupravljanja	312
2.1. Problemi v razvoju našega samoupravljanja	315
2.2. Ustava in organiziranje združenega dela	320
2.3. Mehanizmi za urejanje notranjih odnosov in odnosov med organizacijami združenega dela	324
2.4. Delegatski sistem kot sredstvo presežanja posredne demokracije	327
3. Sistem razdelitve narodnega dohodka	329
3.1. Temeljni principi razdelitve na novo ustvarjene vrednosti	329
3.2. Dohodek in dohodkovni odnosi v združenem delu	334
3.3. Celotni prihodek TOZD in njegova razdelitev	336
4. Glavne značilnosti našega koncepta kombinacije planskega in tržnega mehanizma	340
4.1. Planski mehanizem	340
4.2. Tržni mehanizem	349
4.3. Oblikovanje in politika cen	354
5. Monetarno-kreditni sistem	361
5.1. Funkcija denarja in kredita v našem gospodarstvu	361

5.2. Novo družbenoekonomsko bistvo bančnokreditnega sistema	364
6. Komunalni sistem	367
7. Glavne značilnosti sistema zagotavljanja sredstev za družbene dejavnosti	372
7.1. Proračunski in davčni sistem	372
7.2. Prehod na svobodno in neposredno menjavo dela	377
8. Elementi sistema investiranja in značilnosti investicijske politike	379
8.1. Glavne značilnosti naše povojne investicijske politike	379
8.2. Nekaj vprašanj razširjene reprodukcije v okoliščinah plansko tržnih razmer gospodarjenja	388
8.3. Značilnosti našega koncepta razširjene reprodukcije	393
8.4. Investicijska politika in manj razvita območja	395
8.5. Regionalni vidik razvoja gospodarstva	399
8.6. Investicijska politika in varstvo človekovega okolja	402
9. Dvojni pomen ustrezne življenjske ravni	405
9.1. Povezanost življenjske ravni in proizvodnosti dela	405
9.2. Stanje in razvojne tendence osebne porabe	410
10. Vpliv zdravstvenih razmer na razvoj gospodarstva	415
11. Prosveta in znanost kot komponenta produkcijskega faktorja	420
12. Vprašanje urbanizacije in stanovanjske razmere z vidika razvoja gospodarstva	424
13. Problem ustrezne stopnje vključevanja narodnega gospodarstva v svetovni trg in gospodarstvo	431
13.1. Teoretični in praktični vidiki mednarodne menjave blaga in storitev	431
13.2. Glavne značilnosti naše plačilne bilance	437
13.3. Stopnja vključitve v svetovni trg	439
13.4. Razvoj našega zunanjetrgovinskega in deviznega režima	443
14. Problem vplivanja na tržne razmere kot ambienta gospodarjenja	450

PETI DEL: O NEKATERIH ZNAČILNOSTIH PANOŽNIH EKONOMIK

1. Industrija	463
1.1. Razlike med industrijo in drugimi panogami gospodarstva	463
1.2. Nastanek in razvoj industrije	465
1.3. Tehnični napredek in razvoj znanosti	470
1.4. Rekonstrukcija celotnega gospodarstva	473
1.5. Organizacijsko proizvodne oblike v industriji	478
1.6. Pregled nekaterih problemov v razvoju sodobne jugoslovanske industrije	487

2. Kmetijstvo	490
2.1. Pomen kmetijstva v narodnem gospodarstvu	490
2.2. Problemi kmetijstva v svetu	493
2.3. Oblike in metode izkoriščanja kmetijskih površin	495
2.4. Modernizacija kmetijske proizvodnje in rekonstrukcija podeželja	502
2.5. Bistvo nekaterih problemov modernizacije in rekonstrukcije našega kmetijstva	505
2.6. Ribišтво	511
3. Gozdarstvo	513
3.1. Družbenoekonomski pomen gozdov	513
3.2. Temeljna načela gospodarjenja z gozdovi	517
3.3. Pomen gozdarstva v gospodarstvu Jugoslavije	520
3.4. Lovstvo	524
4. Gradbeništvo	526
4.1. Značilnosti in pomen gradbeništva	526
4.2. Razvoj in glavni problemi gradbeništva	527
5. Obrtništvo	531
5.1. Značilnosti in pomen obrtništva	531
5.2. Razvoj in glavni problemi obrtništva	536
6. Promet	539
6.1. Značilnosti in pomen prometa	539
6.2. Oblikovanje cen prevoznim storitvam in tarifni sistemi	545
6.3. Temelji prometne politike	551
7. Trgovina	553
7.1. Značilnosti in pomen trgovine	553
7.2. Načela, ki se naj uveljavljajo v poslovnih razmerjih na trgu	558
7.3. Razvoj in glavni problemi trgovine	559
8. Gostinstvo	563
8.1. Značilnosti in pomen gostinstva	563
8.2. Razvoj in glavni problemi gostinstva	565
9. Turizem	568
9.1. Značilnosti in pomen turizma	568
9.2. Dejavniki v razvoju turizma	571
9.3. Možnosti in problemi razvoja turizma	576
10. Mednarodna menjava blaga in storitev	580
10.1. Značilnosti in pomen zunanje trgovine	580
10.2. Tendence v razvoju naše zunanje trgovine	589

PREGLED TABEL

I/1. Primer izračunavanja poprečne in mejne storilnosti sredstev	106
2. Primer računanja naložbenega učinka	107
3. Poprečni in mejni kapitalni količnik v gospodarstvu in industriji Jugoslavije	108
4. Materialni skladi v jugoslovanskem gospodarstvu leta 1966 (tekoče cene)	117
5. Struktura jugoslovanske proizvodnje leta 1966 (tekoče cene)	117
6. Namenska struktura jugoslovanske proizvodnje leta 1966	121
7. Vrednostna struktura jugoslovanske proizvodnje leta 1966	122
8. Celotna razpoložljiva sredstva jugoslovanskega gospodarstva leta 1966 (tekoče cene)	124
9. Celotna akumulacija jugoslovanskega gospodarstva leta 1966 (tekoče cene)	125
10. Celotna bilanca blagovnih in kupnih skladov jugoslovanskega gospodarstva leta 1966 (tekoče cene)	126
11. Bilanca blagovnih in kupnih skladov I. oddelka jugoslovanskega gospodarstva leta 1966 (tekoče cene)	126
12. Bilanca blagovnih in kupnih skladov II. oddelka jugoslovanskega gospodarstva leta 1966 (tekoče cene)	126
13. Ugotovitev realnega družbenega produkta za leta 1952 do 1965 z metodo deflacije	128
14. Gibanje jugoslovanske proizvodnje 1956—1971 (tekoče cene)	129
15. Poprečne letne stopnje rasti narodnega dohodka Jugoslavije	130
16. Stopnje povečanja skladov zaposlenosti in proizvodnje v jugoslovanskem gospodarstvu	132
17. Spremembe vrednostne strukture družbenega bruto proizvoda od 1958 do 1971 (tekoče cene)	133
18. Spremembe namenske sestave družbenega bruto proizvoda od 1952 do 1964	134
19. Sistem računov družbenega računovodstva po kriteriju gospodarskih enot	144
20. Sistem računov družbenega računovodstva po kriteriju porabe produkta	145
21. Struktura družbenega bruto proizvoda v izhodiščnem in plan-skem letu	158
II/1. Družbeno bogastvo Jugoslavije konec leta 1953 (cene iz l. 1953)	200
2. Vrednost fiksnih fondov Jugoslavije leta 1956 in 1966 (cene 1962)	201
3. Fiksni skladi in nove investicije v Jugoslaviji (1946—1964)	202
4. Prebivalstvo na prostoru današnje Jugoslavije (1880—1971)	205

III/1. Pomembnejši parametri razvojne politike v razdobju 1971—1975	254
2. Indeksi gibanja in letne stopnje rasti narodnega dohodka Jugoslavije od 1947 do 1965	261
3. Obseg in gibanje narodnega dohodka Jugoslavije od 1952 do 1971 (tekoče cene)	261
4. Količina proizvodnje nekaterih proizvodov na prebivalca v raznih državah leta 1970	264
IV/1. Razdelitev realiziranega narodnega dohodka od 1962 do 1968	
(cene 1962)	315
2. Vrednostna struktura družbenega brutoprodukta v Jugoslaviji (tekoče cene)	331
3. Poraba družbenega produkta Jugoslavije (tekoče cene)	332
4. Struktura proračunskih izdatkov vseh proračunov leta 1971	370
5. Oblikovanje nominalne akumulacije leta 1968 (tekoče cene)	382
6. Koefficient ekonomskega učinka investicij v povojnih razdobjih (po štiri leta)	387
7. Dohodek na prebivalca in razvrstitev občin po razvitosti leta 1970	397
8. Pomembnejši ekonomski in socialni indikatorji v zvezi z ravniyo razvitosti gospodarstva	425
9. Ricardova teorija komparativnih stroškov	433
10. Družbeni proizvod in zunanja trgovina nekaterih dežel l. 1963	436
11. Plačilna bilanca Jugoslavije v letih 1952, 1957, 1962, 1968 (tekoče cene)	438
V/1. Bilanca vode v gozdu in zunaj njega po Englerju	515
2. Delež gradbeništva v nekaterih kategorijah gospodarstva Jugoslavije	529
3. Družbena uspešnost industrijskih in obrtnih organizacij l. 1970	534
4. Število obrtnih delavnic in zaposlenih v obrti (1954 in 1970)	537
5. Razvoj zunanje trgovine Jugoslavije od 1937. do 1971. leta	589
6. Nekaj pokazovalcev ravni in intenzivnosti vključitve nekaterih dežel v mednarodno delitev dela	590
7. Struktura uvoza po namembnosti proizvodov v Jugoslaviji in v deželah EGS	591

PREGLED GRAFIKONOV

I/1. Ugotovitev optimalnega porabnikovega ravnovesja	51
2. Oblike krivulje popraševanja različne elastičnosti	100
3. Oblike krivulje ponudbe različne elastičnosti	101
4. Pregled koeficientov elastičnosti različnih oblik krivulj popraševanja in ponudbe	101
5. Grafično merjenje elastičnosti	102
6. Različen vpliv popraševanja na cene in ponudbo v času	103
7. Gibanje narodnega dohodka Jugoslavije 1947—1968	131
8. Primer harvardskega barometra treh trgov za leta 1922—1931	151
III/1. Inflacija in deflacija na temelju razmerja med dohodki in izdatki ob polni zaposlenosti	270
IV/1. Kapitalni koeficienti (1946—1968)	385

PREGLED SHEM

I/1. Mesto ekonomskih znanosti v sistemu znanosti	22
2. Pregled metod raziskovanja objektivne stvarnosti	25
3. Quesnayev »tableau économique«	139
4. Splošna medsektorska ali input-output tablica	140
5. Input-output tabela s prenosnim in končnim inputom in outputom	143
6. Plačilna bilanca	147
IV/1. Celotni prihodek TOZD in njegova razdelitev	338
2. Ravnovesje med blagovnimi in kupnimi skladi	347